

DOMOVINA

Štampa dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošlje: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Slomšek slava!

Ni čuda, da se naš narod s tako ljubeznijo pripravlja, slovesno obhajati spomin na stoletnico Slomškovega rojstva. Saj v nesmrtnem Slomšku spoštuje in povečuje svoj narodni uzor. Kdo je namreč naše ljudstvo iskreneje ljubil, za-nj več storil in žrtvoval, kakor ravno dični, nedosegljivi naš Slomšek! Kdaj je v prvi polovici XIX. stoletja naše ljudstvo bolj probujal, kakor Slomšek?

Zasluge njegove za naš narod so neprecenljive; z zlatimi črkami ostanejo zapisane v knjigi naše zgodovine. A oglejmo si jih tu samo iz dvojnega stališča: Kaj je storil Slomšek za nas kot duhovnik in kaj kot narodni delavec?

Od tiste dobe, v kateri sta slovanska brata Ciril in Metod po naših krajih sveto vero oznanjevala, ni bilo do Slomškega nobenega duhovnika, ki bi bil tako vztrajno za naš narod deloval, kakor Slomšek. On je bil pravi apostol svojega premilega ljudstva. Z neizmerno gorečnostjo je skušal Slovence ohraniti in neomahljivo vtrditi katoliško vero, da bi z njo svoje brate častno in večno osrečil. Saj je vera prava podlaga slehernemu blagostanju, ona oblaži srce, probudi čednost, oplemeni čisti značaj. Njo je hotel Slomšek povzdigniti, kajti namen njegov je bil: v Slovenceh pravnost, lepe sege in navade, vse kar je plemenitega in vzvišenega, ne samo ohraniti, temveč i spolniti, dovesti na vrhunec dražestnega sijaja. Slomšek je v to svrhu pisal zlata vredne, nabožne knjige. Kateri otrok se ni videl njegovih molitvenikov za pobožne šolarje? Katera slovenska deklica ne pozna njegove krasne knjige »Krščansko devišvo«? Kateri mladenič se ni v svetem zamaknjenju čital in molil iz njegove čudovite knjige »Življenja srečen pot za mladeniča«? Te knjige romajo že v 7. ali celo 9. izdaji v stotisočih izvodih po vsem Slovenskem ter v nemajo narod za lepo vedenje in čednostno popotnost. Koliko je nadalje Slomšek v tem oziru koristil z »Apostolsko hrano«, s »Hrano evangelijskih nauk«, »Življenje svetnikov« — to so knjige, ki zavzemajo v nabožni književnosti odlično mesto. In kako je znal Slomšek z besedo vžigati krščansko prepričanje! Ni ga bilo bolj priljubljenega, bolj poljudnega in bolj oduševljenega pridigarja v celem stoletju med Slovenci, kakor je bil Slomšek. Kakor trobente čisti glas, kakor Kerubimov pretresujoči klic, donela je njegova beseda. Ljudje so bili presuni, v solzah so kazali svoje občutke in po vseh krajih je šel laskavi glas: »Slomšek govori, kakor bi rožice sadili.« Posebno pa ostane v lavantinski vladikovini Slomškovo ime nepozabljivo, ker je celo škofije Slovence v korist preustrojlil ter je l. 1859, škofjski sedež iz nemškega St. Andraža na Koroskem v Maribor preselil. Kolikega pomena je to dejanje, bo vedel ceniti samo tisti, ki pozna

prejšnje skrajno žalostne razmere v lavantinski in sekovski škofiji, kar slovenski jezik zadeva.

Enake zasluge si je pa pridobil kot narodni delavec. Berite v »Drobtinica« Slomškov govor iz l. 1838., v katerem z nepopisno vneto navdušuje koroške obmejne Slovence, naj bodo zvesti svojemu Bogu, a istotako tudi svojemu narodu; naj ljubijo svoj prelepi narodni jezik, ter si naj posebno prizadevajo, da bodo svoje otroke slovensko izrejevali! Ko je po Stajarskem in Koroškem se vse spalo v narodni brezbriznosti, povzdiga je Slomšek narodno zastavo ter netil ogenj domovinske ljubezni. To delo je opravljal celo svoje življenje. Še kratko pred smrtjo je v mariborski čitalnici v nemal svoje rojake k narodnemu, vstrajnemu delovanju. A kar je od drugih zahteval, to je z ganljivo popolnostjo sam izvrševal. Narodne težnje je povsod požrtvovalno podpiral, slovenski mladini je bil preblag prijatelj in oče, poln najčistejše ljubezni. S spretnim peresom je razširjal med narodom pravo omiko; kot pisatelj si je splel venec, ki v slovstveni naši zgodovini ne bo nikdar ovenel. Pomislimo le, da je on l. 1846. ustanovil nepremernjive »Drobtinice«, ki so bile duševno solnce v žalostni dobi našemu ljudstvu. Ne pozabimo, da je ravno Slomšek ustanovil »Družbo sv. Mohorja«, zavod, s katerim se Slovenci lahko ponašamo pred celim svetom; dosedaj je ta dična družba že nad 7 milijonov knjig razposlala v slovenski svet, v probujo našega ljudstva, za pouk in zdravo razvedrilo. In to je Slomškova zasluga, on je prvi oče družbe sv. Mohorja.

Slomškove narodne zasluge povečujejo Slovenci, kadarkoli njegove izvrstne pesni prepevajo. Kdo ne pozna lične pesnice »Preljubo veselje«, »En hribček bom kupil« in še mnogo drugih Slomškovih? Dokler se bode slovenska beseda po naši divni domovini razlegala, tako dolgo bodo odmevale tudi njegove pesmi čez hrib in plan.

Daj Bog, da bi z njim odmeval tudi pristni Slomškov duh; tisti blaženi duh, ki brepeni samo po slavi, časti, časnih in večnih srečih slovenskega naroda! To je tisti duh, ki razširja in vresničuje pravo slovensko geslo, ki se tako mogočno glasi: »Vse za vero, dom, cesarja!«

Čujmo, uvažujmo in izpolnimo zlate Slomškove besede: »Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do vzveličavne narodne omike!«

Naj se izpolni Slomškova prošnja, s katero se je poslovil od slovenskih gor, rekoč:

Kočata Radoba, visoka Ojstrica,
Gorjata Rinka in zobata Ollava!
Povadigajte Slovence bistré glave,
Naj bojo vrli siní Slave!

Slava Slomšku!

Srečna letnica je pač za Slovence 1800! To leto nam je rodilo dva veleuma, brez katerih bi Slovenci po sto letih ne bili pri sedanjosti in slavi, da, prav lahko je, da bi brez njiju komaj životali. Eden teh zvezd voditelj je bil pesnik Prešern, drugi pa rodoljub in knezoškof Anton Martin Slomšek.

Prihodnjo nedeljo privre slovensko ljudstvo iz vseh strani Slovenije na Ponikvo, kjer se je rodil pred 100 leti njegov ljubljenec Slomšek, da praznuje njegovo stoletnico, tako, kakor je veliki naš dobrotnik zaslužil.

Neprecenljive Slomškovske zasluge so opisane v celih knjigah, ne moremo jih tukaj naštevati, saj pa tudi ni Slovenca, posebno na Štajarskem, ki bi ne bil čital plodove njegovega duha ali slišal o njegovih zaslugah.

Pokojni Slomšek je bil v dobi slovenskega probujenja vse, pravi unicum, katerega so nam nebesa poslala, kakor nalašč za tedanje sušo v narodnem pokretu. Ko so imeli drugi narodi za vsako stroko po več organizatorjev, nadomestilo se nam je s Slomškom z eno osebo. Bil je vrhovni zaščitnik cerkve, ustanovitelj narodnega šolstva, buditelj k narodni zavesti, pripovednik, pesnik itd. Z eno besedo, veliki poslanec slovenskega ljudstva pred Bogom in svetom; pravi Mojzes za slovenski narod.

Mi hočemo danes omenjati o našem slavljenju kot o nedosežnem rodoljubu, o organizatorju slovenske narodne zavesti.

Ko je nastopil med nas proroški duh pokojnega Slomškega, bila je slovenska ledina gola, poraščena s trnjem germanizacije, brez delavcev, a bilo je polno deroče zverjadi.

Nevstrašno se je lotil preporoda Slomšek, napravil si za to načrte, kakršnih je zmožen le duh velikana, kakršni je bil Slomšek. Vedel je, da se dá zastarela rana izrezati le z ostrim orodjem. Pri vsej svoji miroljubnosti lotil se je z brezobzirnim sarkazmom največjega gorja za Slovence: izpodkopati korenine strupenemu ponemčevanju. In svoje načrte je tudi izvedel s vztrajnostjo, h kakršni bi sicer bilo treba stotine mož.

Nemškutarjem je zaklical: „Roko proč!“ z besedami: „Pustite Slovence dve reči, ki sta nam dragi kakor oči v glavi: vero katoliško in besedo materino!“ Ker pa je videl blagi mož, da se te dve svetlini Slovincem najbolj spodkopujeta v nemški vzgoji in v ponemčevalnih šolah, šel je brez obotavljanja v boj proti nemškim učilnicam. Ponemčevalne šole niso bile nikoli za Slovence prave, zato je zaklical: „Šola pa, ki prava ni, je boljše, da je ni!“ Dalje: „To je slaba šola, v kateri se za nemški jezik nedolžnost, poštenost in večkrat celo krščanska vera dá!“

Zastarele nemškutarje primerja z Judežem Iškarijotom, ki z onim vred vprašujejo: „Kaj nam hočete dati in mi vam hočemo prodati svoj narod, svoj materin jezik in vso narodno blago? Trideset srebrnikov ravno ne iščejo; zadostuje jim le nekoliko pohvale, nekaj posvetne časti, pa tudi časnega dobička prazna obljuba, da taki mešetarji svoj rod z veseljem zatajijo in izdajo, kakor nas Slovence stoletna žalostna skušnjava uči.“ Na nekem drugem mestu piše: „Kdo ponemčuje še neprenehoma naše slovenske trge in vasi ter po nemščini zeva, kakor klopotec po vetru, rekoč: „le nemško, le nemško?“ Vse to nemškutarji delajo, ki slovenske zemlje kruh zaživljejo in pijejo vince slovenskih gor, slovenski narod pa zasramujejo in napeljujejo proste Slovence nemškovati in nemško vsaj napol hrustati. Slovenci, ki svoj jezik malopridno zatajijo in hočejo Nemci biti, so podobni neumnemu kmetu, ki svojo kmetiško suknjo sleče in gosposko nositi začne, da potem ni gospod ne kmet. Rojen Slovenec, ki svoj narod zataji, je podoben pogreti jedi, ki nobenemu zdrava ni.“ Na drugem mestu zopet: „Kdor svoj materin jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je zmede nemu pijancu podoben, ki zlato v prah tepta in ne vó, koliko škoda si dela.“

Pa ne samo bičati je znal blagi učenjak največje blodnje Slovencev, tudi navduševati in učiti se mu je posrečilo z lastnimi vzgledi. V

njegovih spisih čitamo: „Najčistejših čustev človeških in najlepših eno je naklonjenost do je zika materinega.“ — „Dokler beseda materina slovi, se narod časti in oživlja; kakor pa beseda materina umira, peša tudi naroda slava in moč. Kdor ljubi torej svoj narod, njemu so tudi dragi matere mili glasovi; oni so živci življenja dušnega.“

A ne samo učil in kazal je toliko ljubav do svojega rodu, tudi občutil je veliki mož, kar je učil. Kako veličastno izraža to svojo ljubav v besedah: „Oj ljubi, lepi in pošteni slovenski materin jezik, s katerim sem prvič svojo ljubeznivo mamó in ateja klical! V katerem me je moja mati učila Boga spoznavati, v katerem sem prvič svojega Stvarnika častil; tebe hočem kakor najdražji spomin svojih rajnih staršev hvaležno spoštovati in ohraniti, za tvojo čast in lepoto po pameti kolikor premorem skrbeti, v slovenskem jeziku svoje ljube brate in sestre, Slovence, najrajši učiti in želim, kakor hvaležen sin svoje matere, da kakor je moja prva beseda slovenska bila, naj tudi moja poslednja slovenska bo!“

Takemu učitelju slovenske zavesti pa je bilo tudi dobro znano, da bo dobila slovenska stvar šele tedaj veljavo, ko se bomo sami spoštovali, zato pravi: „Hočemo, naj bi slovenska beseda slovela, imela čast v priči narodov, naših sosedov, sami jo prvi spoštujemo, ne toliko v praznih besedah in malovrednem pričkanju, temveč v dejanju in slavni obnoši slovenski.“

Slomšek je bil pa tudi ostroviden diplomat in politik, ki je učil spolnovati državljanske dolžnosti, zato pa je tirjal tudi enakih pravic. V junaški pesmi navdušuje slovenske vojake k pogumu in zvestobi cesarju, zahteva pa tudi: „Slovenci in Nemci smo Avstrijanci; ednopravnost naj bo naš spas in pa krščanska ljubezen. Ednake dolžnosti hočemo voljno nositi, pa tudi uživati ednake pravice, in ljubi mir bo med nami doma.“

Slomšek ni poznal odmora v svojem svetem poklicu za cerkev in narodnost. Ko so mu na smrtni postelji svetovali, naj bi si privoščil nekoliko počitka, odgovoril je: „Potrebno ni, da živim, potrebno pa je, da svoje dolžnosti vršim.“

In Slovenci naj bi ne častili tega moža, kakršnih nam nebesa pač menda vsako stoletje po ednega pošljejo! O, da, Slovenci smo si popolnoma svesti, kakšna zvezda se nam je pokazala pred 100 leti, zato pa nas prešinja vse eden hvaležen duh ob stoletnici njegovega rojstva.

Na tisoče se nas bo zbralo prihodnjo nedeljo na Ponikvi, ki se bomo navduševali ob spominu našega apostola Slomškega za ljubav do naroda slovenskega in njegove milodoneče materine besede ter klicali: Večna slava nepozabnemu našemu Slomšku!

Slomšek kot šolnik.

Veliko zbranega, kakor tudi raztresenega šolskega gradiva se nahaja v knjižnicah ter med prostim ljudstvom.

Znamenita so njegova šolska načela, tembolj, ker še imajo sedaj, po preteku tolikih let in pri tolikem šolskem napredku, vsi svojo veljavo. Umestno je torej, če navedemo nekaj takih njegovih rekov in izrekov o šolski izgoji o priliki njegovega proslavlja.

„Kriva odgoja je slabih časov mati.“
„Materni pouk je otroku jutranja zarja.“
„Slabo odgojeni otroci so krvava šiba staršev in cele zlahte.“ Ali „Čujte, premišlujte otroke, kamor kažejo.“
„Kar dobra mati v mlado srce zasadi, vse žive dni ne posahne.“

Slomšek o šoli:

„Dobra šola glavo razjasni in srce za dobro ogreva; in to je šole prvi, sveti namen.“

„Slovenci! Ne bodite abotne šalobarde, le na nemščino gnati, pobistrenje glave in po zlahtnenje srca pa zanemarjate; to bi bil, na roba delo.“

„Brez modre glave in pravičnega srca je tudi nemška beseda prazen mak.“

„Kdor le po nemški besedi šole ceni, se močno goljufa.“

„Doma se nauku le dobro dno naredi, v šoli se nauku čeden stan postavi; otroke v šolo pošiljati je staršev sveta, velika dolžnost, koja veliko njih ne razumi, ne dopolni.“

„Stari ajdje so učitelje drago plačevali — sedanjí Indijanci v Amerikanskih dobrih napravljajo šole iz plovov in mlo prosijo pouka; v naših krajih pa najdeš starše, kateri bolj skrbne živini za rejo, kakor otrokom za dober nauk.“

„Zanikern oče ne da otroka v šolo, da prihrani vsako leto po dva goldinarja, pa ne pomisli, da otroku več ko jezer goldinarjev škode napravi.“

Slomšek o učiteljih:

„Zlati nauk več velja, kakor zlat denar.“

„Pa še več so učitelji vredni, ki skrbé za izgojo mladine.“

„Edna beseda iz ust učitelja, ki sicer posvetno suknjo nosi, pa od cerkvenih reči pohvalno govori, več izda, kakor cela nedeljska govorica duhovskega učitelja.“

„Učeniki v besedi in dejanju so največji dobrotniki svoje dežele.“

„Ni prida, če se pretrdo starih navad držimo in mnogo dobrega zamudimo, ah celo sovražimo, da si je ravno od starega boljše.“

Slomšek kot praktičen šolnik:

„Mladini najbolj potrebno je modre šole za življenje.“

„Dobro za mlade ljudi, ki se v šoli kaj prida naučijo.“

„Po kaj je našim otrokom naravoslovje? Morebiti za noroslovje? Da jih zmešaš in znoriš? Prijatelj! le počasi! Jeli ti ni potrebno vedeti, kako se za zdravo sapo skrbi; da ni zdravo prevroče ali premrzlo piti, kako se ognja ali druge nesreče varovati, prazne babje vere zaničevati, zakaj je strelovod, kdaj in zakaj zvezde od neba padajo, da ni copernic, ki po močvirjih letajo; od kodi je dež, toča, sneg; kaj je mavrica; kaj solčni in mesečni obroč? Za toliko manj bo med nami škodljive prazne vere, za kolikor več bode v šoli takega zdravega nauka.“

„So neumni starši, ki svojo deco zato v šolo dajajo, da bi se nemščine naučili, ter mislijo, da je dobra šola taka, v kateri se deca nemškovati prav debelo učijo, če ravno poleg nemškovanja Boga, očeta in matere svoje pozabijo. Taka gola nemškutarija v šoli je morija zlahtnega srca in pa blagega slovenskega duha! Iz nemškutarskih šol izrastejo mladi bahači in stari berači, prteni kmetiški gospodje, pa slabi slabi orači in gospodarji za jok.“

„Težek jarem nosijo učitelji, kateri v enem jeziku učijo; dvakrat težavno delo pa je, po slovensko in nemško deco šolati.“

„Učitelj v tistem, neznanem kraju dobro sadi in polivaže skrbi za boljše ljudi in boljše čase.“

Tako bi se dalo še mnogo, mnogo Slomškovih izrekov nanašajočih se na šolo navesti, toda navedeni naj zadostujejo, ker je že iz njih samih uvideti, kako velik šolnik je bil rajni A. M. Slomšek.

Bil je prvi slovenski šolnik, nekaj slovenski Pestalozzi. — Ob veliki slavnosti, katero obhaja ves slovenski svet v spomin stoletnice njegovega rojstva, kliče mu gotovo vsak prijatelj dobre, slovenske šole: „Slava, slava!“

Slomšek in slovenski kmet.

Veliki, nedosežni Slomšek ljubil je ves svoj narod slovenski, a iskreno ljubil pa je še slovenskega kmeta. Saj je vso njegovo delovanje, celo njegovo življenje nepretrgani venec cvetlic, katere je sejal v plodno, a pred njim neobdelano zemljo dušnega življenja slovenskega kmeta. Kdo pred Slomškom pa se je zavzel s tako nevstrašno delavnostjo za ubogo paro, kakor ravno on!

Kdo je učil z besedo in pisavo v tako priprosti, domači, lahko vsakemu priprostemu kmetiču umljivi, a vendar gladki slovenski besedi, kakor ravno Slomšek! Kdo je s tako gorečnostjo navduševal takrat še narodno zaspani, priprosti naš narod, kakor ravno Slomšek! Kako v lepih besedah je zaklical: „Vrli Slovenci! ne pozabite, da ste sinovi matere Slave; naj vam bo drago

materino blago: sveta vera in pa materina beseda. Prava vera bodi nam luč, materni jezik bodi nam kjuč do zveličanske narodne omike."

Kot sin kmečkih staršev, vedel je Slomšek ves bol in vso gorje kmečkega stanu. V srce ga je bolelo, ko je videl, kako zginja blagostanje iz kmetaskih dvorov in revščina dohaja pri vseh oknih v poprej dobro stoječe kmečke hiše, in ker je dobro vedel, da le z umnim gospodarstvom, pridnostjo in varčnostjo se ohrani in pomnoži blagostanje, je zaklical slovenskim kmetom: „Po strehi hiše in po dvorišču spoznaš, kaj gospodar velja. Strehe, ki rebra kažejo, njive s koprivami in zeljo obraščene, tožujejo gospodarja, da rad predolgo spi, po krčmah poseda in ima slamo v glavi. Tak gospodar naj gre rakom žvižgat. Je dvorišče nastlano, hiša umazana, kaže gospodinja zaspano, ki ni piškavega oreha vredna!" In na drugem mestu: „Mladič, ko se ženiš, ne glej nevesti če ima lepo lice, glej če ima od dela žuljave roke, ne glej toliko na doto, kakor na blago srce. In deklica, ko se bodeš možila, ne glej kako zna fant plesati in peti, glej če zna gnoj dobro oskrbeti in zemljo obdelovati, da ne bodeš kruha stradal!" Niso to zlati nauki, govoreči polne knjige! O da bi se tudi dandanes ravnali kmetje po njih. Kako krasne so besede, s katerimi je učil Slomšek kmeta varčevati, rekoč: „V sedanjih časih zna fant poprej plesati, kakor orati, poprej zapravljati, kakor pridobiti. Bili so svoje dni mož besedi, sedaj niso dostikrat mož besedi, ne po noši ne po glasu, ki svoje premoženje zapravljajo in mož besedo za kupico vina prodajo. Dokler so se dekleta po domači šegi nosile, so kaj veljale, sedaj pa se vsaki mesec po novi šegi oblačijo, o pustu pa žalostne plohe vlačijo, ker se takih vsak pameten mož boji."

Kako da je nepozabni Slomšek bil vnet za dušni in telesni blagor svojih rojakov, slovenskih kmetov, je pač najboljši dokaz ta, da je celo svoje življenje neumorno delal na polju slovenskega kmetijskega stanu. Slomšek je ustanovil „Drobtinice", „Družbo sv. Mohorja", katera daje na leto tisoče knjig, večinoma pisanih za prosto ljudstvo. Pod vodstvom Slomškega je nastopilo veliko število mož duhovskega in svetnega stanu, katerih vseh je bilo geslo: osrečiti slovenski rod, osrečiti slovenskega kmeta. V besedi, v knjigah, v djanju poučeval je Slomšek kmeta kako naj dela, kako naj živi, da bode srečen. Slovenci se imamo mnogo Slomšku za hvaliti. Slomšek ni le samo največji in najslavnejši slovenski škof, on je tudi največji dobrotnik slovenskega ljudstva.

Celjske in štajarske novice.

(Slomškova slavnost) vrši se po temle sporedu. 1. Zjutraj ob pol 7, 8, pol 10 in četrt na 11. uro sprejem gostov na tukajšnjem kolo-dvoru, odhod na Ponikvo (15 minut). 2. Ob 10. uri slovesna sv. maša, celebrira ml. g. Ogradi, opat celjski; cerkveni govor ima dr. Medved, orglja g. Karol Bervar, vodja orgljarske šole v Celju, poje mešani zbor iz Celja, spremlja oddelek celjske narodne godbe. 3. Ob 1. uri odkritje spominske plošče na šoli; slavnostni govor govori g. Vekoslav Strmšek, nadučitelj na Medvedovem selu, zapoje učiteljski zbor: „Molitev za slovanski rod". 4. Ob 2. uri banket. 5. Ob 5. uri skupen izlet na Slomškov rojstni dom, nazaj grede na grič sv. Ožbalta, (spominski kraj iz Slomškove mladosti). Zvečer koncert in ljudska veselica. Pri slavnosti bodo sodelovala sl. celjsko pevsko društvo, poje: „Pozdrav" od dr. G. Ipavica, „Nazaj v planinski raj" od Nedveda, „Žitno polje" od Gerbiča, vse mešan zbor; „Slovo od doma" od dr. G. Ipavica, možki zbor. Sl. ptujsko pevsko društvo poje: „Jadransko morje" od Hajdriha, „Slovanska pesem" s tenor in bariton-samospevom od dr. Ipavica. Učiteljski zbor: „Kitica slov. narodnih pesmi" od Försterja; „Slovanski svet ti si krasan" od Volariča. Sl. pevsko društvo v Šmartnem v Rožni dolini: „Slovenec i Hrvat", možki zbor, „Slava Slovencev" z bariton-samospevom od K. Bervarja. Pri slavnosti bo nadalje nastopilo sl. telovadno društvo „Celjski Sokol". Godbeni del oskrbi sl. „Narodna godba iz Celja". Ob 9. uri zjutraj bo slovanska maša, katero da-

ruje g. Vasil Sosnovskij iz Junaškeva v Galiciji. Cenj. gostje, ki se nameravajo udeležiti banketa, pozivljajo se v novič, da prijavijo to pred slavnostjo slavnostnemu odboru. — Cenj. ponkovški rojaki pozivljajo se še enkrat, da se udeležijo v predvečer t. j. 4. avgusta sestanka ali pošljejo pooblastila svojim rojakom, da jih zastopajo.

(Slavna slovenska gasilna društva) pozivljajo se tem potom, da se bodisi korporativno bodisi po deputacijah udeležijo dne 5. avgusta Slomškove slavnosti na Ponikvi. Prijave izvolijo naj se poslati slavnostnemu odboru na Ponikvi ob juž. žel.

(Ponikva.) Slavnostni odbor za Slomškovo slavnost javlja tem potom sl. občinstvu, da se je obrnil do generalnega ravnateljstva južne železnice, da pripravi za 5. avgust na vsaki postaji od Ljubljane, Maribora, Ormoža ter Zagreba do Ponikve zadostno število vozov, uvede event. oddeljene vlake, da se ustavi dne 5. in 6. avgusta brzovlak na tukajšnji postaji, ter da dovoli p. t. udeležencem znižano vožnjo. Glede ev. znižane cene obvesti se sl. občinstvo pravočasno potom časopisov.

(K Slomškovi slavnosti na Ponikvi) je prijavilo doslej nad 30 društev in korporacij svojo udeležitev. Omenjamo samo nekatere in sicer: Sl. „Pevsko društvo s sedežem v Ptuj", „Celjsko pevsko društvo", „Šmartinsko pevsko društvo", telovadni društvi celjski in ljubljanski „Sokol", učiteljska društva za šmarsko-rogaški, celjsko-laški, konjiški, ormoški, ptujski, slovenjebistriški in kozjanski okraj, vsa korporativno; jugoslovansko učiteljsko društvo, učiteljsko društvo v Ljubljani po deputaciji; akad. društva „Slovenija", „Triglav" z zastavo, „Sava", „Danica"; gasilna društva v Št. Jurju ob juž. želez. v Št. Jurju ob Ščavnici, korporativno; gasilno društvo za ormoški okraj s sedežem v Gardeku po večji deputaciji; sl. družba sv. Cirila in Me. toda po svojem prvomestniku, družba sv. Mohorja, krščansko socijalna zveza v Ljubljani z zastavo; sl. športno društvo Maribor, sl. zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani z zastavo ter mnogo drugih sl. narodnih društev. Nadalje so se že prijavili zastopniki Malorusov ter mnogo odličnih gostov iz Hrvatske.

(Na Slomškovo slavnost na Ponikvo) pridejo baje fantje iz Slov. goric na konjih.

(Ponikva.) Cenj. Ponkovljane akademike in srednješolce opozarjamo še enkrat, da se udeležijo sigurno sestanka, ki se vrši na predvečer Slomškove slavnosti t. j. 4. avgusta t. l. Ko bi pa bil kateri absolutno zadržan priti, naj pošlje svojim sorojakom pooblastilo, da ga zastopajo. Na veselo svidenje!

(Ponikva.) Cenj. zunanji odbornikom slavnostnega odbora za Slomškovo slavnost se tem potom vlnudno naznanja, da je v soboto 4. t. m. zvečer odborova seja, katere se naj blagovolijo vsi točno udeležiti.

(A. M. Slomšek.) Najvažnejši podatki iz njegovega življenja. Rojen je bil 26. listopada leta 1800 v Slomu ponkovške župnije. Leta 1814 vstopil v III. razred normalke v Celju in istega leta v gimnazij. Leta 1819 se napoti v Senj, (Dalmacijo), kjer je v ednem letu dovršil sedmi in osmi razred. Vsled neveljavnosti spričevala senjske gimnazije moral je v Celovcu osmi razred ponavljati. Leto pozneje, v katerem mu je umrl še oče, mati mu je umrla pet let poprej, vstopi v celovško semenišče, katero je dovršil leta 1825. To leto pride za podžupnika na Bizeljsko, dve leti pozneje v isti lastnosti k Novi cerkvi pri Celju. Leta 1829 je postal špirtual v celovški duhovščini, kjer je ostal celih devet let. Od tam pride jeseni leta 1839 za nadžupnika, dekana in okrajnega šolskega nadzornika v Vuzenico ob Dravi. V majniku leta 1844 je postal začasni veliki šolski nadzornik, avgusta pa stalni, kar je ostal do leta 1846. Dne 25. aprila 1846 prevzame celjsko opatijo, a že 30. t. m. je bil imenovan lavantinskim škofom. Kot tak je po dolgih naporih premestil sedež lavantinske vladikove iz Šent. Andraža v Maribor. Leta 1862 je leto njegove telesne smrti.

(Najznamenitejša dela Slomškova.) „Mae meynon slavicum suis quondam auditoribus et amicis carissimis" (1840), „Blaze in Nedica" (1842), „Šola vesela lepega petja za pridno šolsko mla-

dino" (1853), „Drobtinice" od leta 1846, Družba sv. Mohorja leta 1852 kot nadomestovanje „Drobtinice", „Dejanje svetnikov" (1854). Razven teh je spisal Slomšek nebroj spisov najraznovrstnejše vsebine.

(Sokolska slavnost v Celju tudi po namestništvu prepovedana), tako poročajo vsi srečni nemški listi iz Gradca, češ, da je graško namestništvo pritožbo celjskih Slovencev proti prepovedi celjskega magistrata odbilo. Mi smo že zdavno rekli, da je za nas v Gradcu le druga stran iste medalje, kakršno nam kaže celjski magistrat, zato pa za nas namestniška prepoved šamni — „končna" prepoved, temveč bomo povprašali še pri ministerstvu na Dunaju, ali smo Slovenci res narod druge vrste, proti kateremu sme vsakdo prelomiti državljanske zakone.

(„Giftna krota" iz Ptuja) se tudi v svoji tretji številki hudo jezi nad „Domovino", pripozna nam sicer, da je naša pisava lepa, le to nam zameri, da ne vodimo svojih bralcev tja, „kjer najbolj smrdi" ter ker ne maramo dobrega slovenskega ljudstva „farbati" po njegovem načinu, ki hoče kratkomalo „štibro" odpraviti. Končno pa se ne čuti več zmožnega za pošteno kritiko z nami ter je vrgla puško v koruzo. Mi pa ne odnehamo budalosti „Štajerca" pobijati, dokler ne bo zadnji zapeljani kmet spoznal nemčurških njegovih zanj. Čez pasje dni itak ne bo dolgo segalo življenje „giftne kröte", tako pa vsaj te prilike ne zamudimo, da se nasmejimo na račun onemogle nemškutarske klavernosti. — V zadnji številki ni posebnih smešnic, razun zagotovila nemčurških kramarjev, da njihovo „srce za ubogo zapuščeno kmetško ljudstvo vroče bije". No, pa je vsaj ta raca temveč vredna. — Slovenske deželne poslance imenuje „zabite", glede naših državnih poslancev pa naroča slovenskemu kmetu: „vpij na vse grlo, da naj v državnem zboru razsajajo". . . . Razsajanje in vpitje je namreč nemčurjem najljubša metoda. V podlistku pa je začel priobčevati „Oslove napitnice" po lastnih skušnjah. Dobro, da si ohranite zapiske tako potrebnih napitnic. Porabite jih lahko pri slovesih raznih nemškutarskih konkurznikov.

(Oechs in Rasch) imata precej posla, kar izhaja „giftna krota" ali „Štajerc". Oechs deli brezplačno med kmete in kmetice po celjskem trgu ta umazani listič, oče Rasch ga pa nadzoruje. Tudi posel — no, pa saj smo pri okrajni bolniški blagajni!

(V Novocerkev) hodita popivat in razsajat mlekozoba dijaka Zottel in Simmler. Novocerkevčani so jima obljubili, da prihodnjic hočejo pogledati za ušesa, kako zelen je še mah teh nadebudnih pobičev.

(Tombola v Petrovčah) bode se vršila najbrže dne 19. avgusta t. l.

(Posojilnica v Vojniku) imela je do konca julija t. l. 59.710 37 K dohodkov in 49.338 71 K izdatkov, torej skupnega prometa 109.049 08 K. (lani v istem času 95.849 20 K). — Vložilo se je 42.362 12 K, vzdignilo pa 29.050 87 K. — Posojil dalo se je 13.710 K. — Te številke kažejo, da se mlada posojilnica lepo razvija, akoravno posluje v trgu že mnogo starejši „Vorschussverein".

(Strela je udarila) in užgala blev J. Walanda v Konjicah. V blevu je bilo nad 40 glav živine, katero pa so rešili, hlev je pogorel. Poslopje je zavarovano.

(Pojasnilo.) V predzadnji „Domovini" v poročilu „Izlet Gotovljanov" naj blagovolijo bralci popraviti, da podzemeljska jama „Pekel" ni v Libojah kakor se je poročalo, ampak v Zalogu občina Sv. Peter v Sav. dolini. Ednako naj se tudi popravi, da je g. Ant. Goršek imenovan krajnim in ne okrajnim šolskim ogleđom.

(Podzemeljsko jama „Pekel" v Zalogu) v občini Sv. Peter v Sav. dolini hoteli so nam ugrabiti naši narodni nasprotniki. Pravočasno so jih prehiteli še narodnjaki in je sedaj že v pravih rokah. Kmalu se bode ogledovalcem pristopneja napravila.

(Velenje.) Kmetško bralno društvo gornje Šaleške doline priredi 12. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne na vrtu Kokošinekove krčme v Št. Martinu pri Velenju Slomškovo slavnost s sporedom: 1. Občni zbor bralnega društva. 2. Slavnostni govor. 3. Deklamacija. 4. Govor o sadje-

reji. Med posameznimi točkami nastopijo šaleški pevci pod vodstvom g. pravika Meže. Če bi bilo slabo vreme, se vrši slavnost prihodnje nedelje dne 19. avgusta. Šaleščani! udeležite se tega poučnega shoda v mnogobrojnem številu, da pokazete javno svojo gorečo ljubezen do svojega nekdanjega škofa, vodnika in učenika. O priliki stoletnice njegovega rojstva si hočemo še bolj vglobiti v svoja srca spoštovanje in hvaležnost do moža velikana, ki je probujal v najhujših časih slovenski narod tudi v tej dolini. Radi neštevilih zaslug za naše slovensko ljudstvo smo ga dolžni proslavljati, da ne zgine njegovo slavno ime iz naroda samega, iz katerega se je rodil in za katerega je najbolj uspešno deloval. — Na mnogobrojno udeležbo vabi odbor.

(V Novi Štifti) pri Gornjem gradu bo poročal dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne v šoli potovalni učitelj g. Martin Jelovšek o kmetijstvu. (Žiče.) Dne 2. septembra t. l. ob 3. uri popoldne bo predaval v gostilni g. Janeza Gosaka vlg. Kučaja potovalni učitelj g. Martin Jelovšek. Gospodarji in gospodinje od blizu in daleč se k temu važnemu pouku vljudno vabijo.

(Rajhenburška čitalnica) priredi v nedeljo dne 5. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne pri gospej Unšuldovi malo besedo po sledečem sporedu: 1. „V duhu na Ponikvi“ (govor o A. M. Slomšku). 2. Družba društvenih časopisov. 3. Petje in prosta zabava. Vstopnina prostovoljna. Gostje dobrodošli.

(Podčetrtak.) V našem trgu bil je do sedaj samo eden usnjar, ali pravzaprav edina usnjarija in še ta je bila v rokah znanega nemško-radikalnega usnjarka Jaka Kožer-ja, o katerem smo že prej enkrat poročali, da slovenski jezik razumeti noče, dasi je celo okolico s svojim židovskim blagom obiskaval in celo trgovce na tak način plašil, da oni tudi niso upali usnje prodajati. Ta je torej prodajal svoje blago po najvišji ceni in čudno, naši ljudje kupovali so svoje potrebe le od tega očividnega nasprotnika, kar je povzročilo, da je živel naš Jaka v precej dobrih razmerah. — Pred nekaj dnevi je tukaj otvoril usnjar Podgoršek iz Studenice pri čevljarju Franc Druškoviču zalogo svojih usnjarskih izdelkov. Ta mož izdeluje usnje, katero je zelo mehko in jako trpeče, za katero se mu je podelil tudi c. kr. patent, po svoji samostojni iznajdbi in zaslugi vsled tega, da o teh patentiranih izdelkih tega mojstra, ki je ob ednem tudi naš rojak, ljudje daleč po svetu izvedo; kajti to usnje je primeroma veliko ceneje, pri tem pa dosti boljše, kakor židovsko blago našega Jakeca, s katerim usnjem smo morali do sedaj naše noge trpinčiti, dokler je viselo raz njih kakor mehka goba.

(Tri deklice utonile.) Pri Sv. Urbanu niže Ptuj so utonile pri kopanju tri deklice v starosti 12 do 15 let. Utopljenke so hčere posestnikov Murkota, Potokarja in Bizjaka.

(Ljutomer.) 25letnico duhovništva je obhajal dne 25. julija t. l. č. g. Ivan Bohanec, župnik v Svetinjah pri Ormožu. Pri tej priliki so ga imenovali občine Mihalovci, Žerovinci in Veličane svojim častnim članom za velike zasluge.

(Poročil se je) naš rojak c. kr. poštni oficer (pri ambulanci) na Dunaju g. Martin Sever, z gđc. Angelo Adamec v Gradcu. Častitamo vrlemu uradniku, ki je tudi v Celju in Zidanem mostu nekaj časa služboval.

(Streljanje proti toči na Štajarskem.) Tekom poletja pridejo, tako poroča g. dr. Josip Vošnjak, na Spodnještajarsko tle strokovnjaki vinogradništva in meteorologije: ravnatelj centralnega meteorološkega zavoda dr. Pernter z Dunaja, gornjeavstrijski deželni tajnik K. Tanzer, bavarski vladni svetnik H. Bermann iz Monaka, vega in celo iz Tiflisa v Kavkazu pride ravnatelj carskih vinogradov, Jurij Gogol Janovski. Neka londonska tvrdka, ki ima v Indiji nasade za čaj, katere večkrat pobije toča, pa pošlje tudi svojega zastopnika. Vsi ti gospodje se bodo poučevali o uspehih streljanja proti toči.

Šola in dom.

Nekaj o domači vzgoji.

(Napisala Otilija F.)
(Konec.)

Po dolgem času mi je prišla v roke knjiga, katere se človek nikdar ne naveliča, katero

vedno bolj ceni in ljubi kakor starega prijatelja; čitala sem namreč Prešernove poezije.

Čitala sem jih tako verno in pazljivo kakor takrat, ko sem se seznanila z njimi, saj srce človeško je vedno vzprejemljivo za pesnikove izlive, najsi bodo veseli ali žalostni, ali pa zdaj zbadljivi ko pušice ali milo, božajoči ko strune.

A nisem se namenila pisati danes o velikem Prešernu, naj povem le misli, katere so se mi porajale, ko sem čitala njega prekrasno: „Slovo od mladosti“. Mladost! zlata mladost! Kaj bi jo opisovala, saj ste vsi živeli v njenem bajnem svetu, kjer žive lepe kraljčine, hrabri vitezi, kjer živali govorijo, vode šepetajo, kjer se angeli jočejo pa se Bogec krega.

In vendar so nekaterniki, ki ne poznajo mladostne čarobnosti; o teh naj danes govorimo, o onih namreč, katerim je mati narava podelila duševne dari jako skromno; in katere imenujemo — slaboumne.

S tem imenom zaznamujemo one, kateri imajo sicer vse čute, razlikujejo se pa od drugih otrok po svoji duševni, navadno tudi telesni počasnosti.

In kako je življenje takega otroka! Domačim je pravi nepridiprav, otroci mu kaj radi nagajajo, zato se jih pa navadno izogiba. Otrok je še, — a vendar se v njegovem srcu vzbujajo mržnja in nezaupnost do ljudi. Le mati ga ima navadno rada kakor druge otroke, znabiti ji je ljubši od drugih, saj ve, da je revček in tak tudi navadno ostane.

A ni vsaka mati taka; sama sem slišala, da je mati rekla takemu otroku, ki se je hotel mešati v igro drugih otrok: „Kaj boš ti, trap!“

In ko pride v šolo, — je-li ta mnogo na boljšem? Že ko stopi v šolo, gleda topo pred se, komaj si upa prestopiti. Drugim otrokom, posebej starejšim, je pravi „pridiprav“, na katerem bi radi izbijali šale, če bi smeli. Kadar se med odmorom otroci igrajo med seboj, ta le od strani gleda, saj sluti, da ga nimajo radi.

Skoraj tako ptuj kakor otrokom je tudi šolskim naukom. Le redko kedaj razume, kar govori učitelj; njega besedam ne more slediti, kar je poprej zaznal, je kmalu pozabil. Gotovo ravna učitelj z njim drugače ko z normalno razvitimi otroci; tudi porabi z njim veliko več časa ko z ostalimi, a pomisliti pa gre, da nima pred seboj le tega ednega, temveč kakih 80—100 otrok, kateri bi se kmalu dolgočasili, — ali pa med seboj igrali, ko bi se učitelj bavil samo z ednim.

In kadar tak otrok odraste, Bože moj! koliko more pretrpeti od svojih tovarišev! Celi vasi je za zabavo, povsod pripovedujejo o njem kar anekdote, kako jo je tu ali tam zavozil itd.

Ako je imel ta nesrečnik le kak blažji čut v srcu, zamoré mu ga v svoji lahkomišelnosti. Le roko na srce, pa vprašajte se, kolikokrat ste ga dražili in z njim zlobne norce brili? „A kaj, trapast je,“ porečete. Da, trapast je, a ne toliko, da bi ne razumel, da je različen od drugih, da bi ne vedel, kako so ljudje le do njega brezsrčni, da bi ne čutil v srcu sovraštva do svojih mučiteljev.

Ali je potem čuda, da govore o njem ljudje: „Za vse je neumen, le za hudobijo ne.“ A le počasi! Kar ste sejali, to sedaj žanjete! Privoščili bi mu bili že kot otroku prijazne besede, radi bi ga bili nagovarjali, ter hvalili, tam grajali, in kmalu bi bili spoznali, da ni tak „trap“, kakršnega ste si mislili. Kmalu bi bila minila odurnost in nezaupnost, otrok je vam bil slepo udan in hvaležen bolj ko sto drugih. Kadar je odrasel, še mu niste hoteli privoščiti prijazne besedice, bi ga bili pustili saj v miru, vsaj tako ni imel ničesar od življenja, ki se skoro ne more imenovati življenje. Ako nima človek mnogih dobrot v poznejši dobi, se spominja vsaj svoje vesele mladosti, v spominu nanjo se vsaj potolaži in začne znova upati. Kaj pa tak revež? Kolikor se spominja, mu je celo življenje nepretrgana, vrsta trpljenja, od zorne mladosti do groba, sliši le redkokedaj kaj družega ko neprijetne besede.

H koncu naj ob kratkem označim, kako je — po mojem mnenju, — ravnati s slaboumnim otrokom.

V prvi vrsti glej, da ima otrok tečno hrano ob pravem času; tudi snaga in kopanje bosta dosti pripomogla, da se okrepča telo in posredno tudi duh.

Pred vsem pazi, da ga ne zasmehujejo drugi otroci; tudi ga ne žali z najmanjšo besedico, ki bi ga znala spomniti njega nedostatkov, drugače bo zgubil zaupanje in ljubezen v one, katere bi moral najbolj ljubiti.

Nagovarjaj ga zlepa, in — ne karaj ga prepogosto, da naposled sam ne ve, kaj in kako naj dela, in da je od samih ukazov ves zbežan.

Bodi zadovoljen z najmanjšim uspehom, večkrat pohvali otroka, da bo imel veselje in pogum.

Še bolj ko pri vsaki drugi vzgoji je tu treba, da je otrok vdan vzgojitelju, le na ta način bo vzgoja uspešna.

Če zgubiš se potrpežljivost in misliš, da je ves trud zastoj, spomni se lepih besed: „Bodite usmiljeni in usmiljenje boste dosegli.“

Ob završetku teh razprav pa se nehoti spomnim pesnikovih besed:

„Al bo kal pognalo seme, kdor ga seje, sam ne vé;
Kdor sadi drevo, al' bode zredlo veje, sam ne vé.“ —

Druge slovenske novice.

(Osebn. vesti.) Daželnovladni svetnik in referent v deželnem šolskem svetu g. Jos. Merk je šel v pokoj ter dobil pri tej priliki naslov dvornega svetnika. Gimnazijski suplent v Kranju g. dr. Valentin Kušar, je imenovan glavnim učiteljem na učiteljski v Kopru. Glavnim učiteljem na goriškem ženskem učiteljski je imenovan odnotni suplent g. Pij Bubuder.

(Imenovanje.) Ljubljanskim mestnim blagajnikom je imenovan g. Veličan Fink, dosedanji kontrolor mestne blagajne.

(Umrovljen je) gimnazijski profesor v Novem mestu g. Leopold Koprivšek.

(Umrl je) dne 31. t. m. v Ljubljani g. Alojzij Umberger, računski asistent pri deželni vladi.

(Trgovska šola v Ljubljani) je še-le sedaj končala šolsko leto. Učencev je bilo 207, in sicer 102 v gremialni trgovski šoli, 105 pa v Mahrovi zasebni trgovski šoli.

(Vlak je povozil) med Litijo in Savo delavko Ankon, ki je plela na tiru travo.

(Požar) Na Primskovem pri Kranju je zgorela pretečeno nedeljo hiša in žaga posestniku Jos. Rencu.

(XV. glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda), se je vršila dne 1. t. m. v Radovljici prav sijajno. Zborovanja se je udeležilo nad 300 oseb. Več poročamo prihodnjič.

(Toča) je pobila pretečeno nedeljo okoli Dvora, Jame, in Kota pri Žužemberku na Dolenjskem.

(Strela) je udarila dne 28. m. m. v Bukovju v postojinskem okraju v neko drevo, pod katerim je vedrilo 6 koscev. Vsi so bili omamljeni ter več ali manj poškodovani, posestnik Fr. Mohar pa je bil mrtev.

(Občinske volitve v Vipavi) so že tretjič razveljavljene.

(Primorski Italijani o smrti italijanskega kralja) kažejo čisto drugačno žalovanje, kakor so to storili o smrti avstrijske cesarice. Tačas ni nobeden italijanski list izišel v žalni obliki, dočim nosijo sedaj vsi črni rob. Se pač nihče ne more siliti biti patrijotičen!

(Samomor.) Na postaji Miramar pri Trstu se je vrgel 22letni Anton Pertot iz Barkovelj pod vlak, ki ga je grozno razmesaril.

(Desetletnico) praznuje dne 5. t. m. „Slovensko pevsko društvo v Trstu“ na vrtu slovenske šole sv. Cirila in Metoda.

(Za priprave ob dohodu cesarja v Gorico) je dovolil Goriški mestni zastop 10000 kron. V ožji pripravljalni odsek je izvoljenih 12 mož, med njimi samo eden Slovenec, dasi tvorijo Slovenci dve tretjini goriškega prebivalstva.

(Istrski deželni zbor) je priredil v svoji seji dne 31. m. m. sožalno demonstracijo amorje nemu italijanskemu kralju, da bi bolj globoko niti v Italiji ne zmogli. Vsi poslanci so prišli črno oblečeni. Deželni glavar dr. Campitelli je s solzami v očeh in z jokajočim glasom čital žalnico. Cela bornica je stoje poslušala. Deželni glavar je tudi povedal, da se je takoj podal k

italijanskemu generalnemu konzulu v Trst ter mu izrazil sožalje v imenu — Istre. V svojem govoru je rekel: „Mi smo deležni te globoke žalosti tembolj, ker nas s kraljestvom družijo skupna vez jezika, zgodovinski spomini iste koristi in zveza med državama.“ Nato se je seja v znak žalosti pretrgala. Proti takim izrazom žalosti bi mi nič ne imeli, ko bi ne vedeli, kako malo je segala žalost o smrti naše cesarice v srce Italijanom.

Dopisi.

Slomšekova slavnost, katero je priredilo gornjegradske učiteljsko društvo na prijaznem Brezju pri Mozirju, obnesla se je prav dobro. Pred hišico na Režekovem, katera je bila vsa v zastavah, bil je lepo okinčan prostor in na tem lipica katera se je letošnje spomlad Slomšku v spomin vsadila. Med raznim nakitjem pa je visela podoba Slomšekova, ki je kazala moža v času, ko je ravno zasedel stolico škofov lavantinskih. Prvi je spregovoril predsednik društva, ter je najpristojneje pozdravil vse, ki so se danes zbrali na tem prijaznem gričku, da po svojih razmerah in zmožnostih počasté 100letni spomin Slomškovega rojstva. Za njim je povzel besedo Frano Praprotnik, nadučitelj v Mozirju, ter je kot slavnostni govornik v daljšem govoru alikal plodono življenje in domoljubno delovanje Slomškovo sploh, posebej pa še na šolskem polju. Za Slomškovih časov bilo je sicer mnogo narodnih šol tudi že po Slovenskem, vendar pa so imele vse te šole edini namen, ljudstvo čem preje ponemčiti. Ta napačni sistem gojilo, podpiralo in vzdrževalo je takrat vse, kar je imelo pri šoli le količjak opravka in tudi ljudstvo se je v svoji narodni nezavednosti zanj zavzemalo. Uspehov tako uravnane šole seveda niso imele prav nikakih, bile so po besedah Slomškovih „prave morilke živega otroškega duha“. Tako je Slomšek sam obsodil takozvano staro šolo v Slovencih, tisto šolo tedaj, katero tudi še danes nekateri bodisi iz nevednosti ali pa zgolj iz sovraštva do novodobne šole tako hvalisajo. Da bi tedaj ta stari, nenaravni in nesrečni sistem zatrl, napel je Slomšek vse svoje telesne in duševne moči in priznati moramo, da je pričeto delo v kljub skoraj nepremagljivim zaprekam tudi izvršil. Po njegovem prizadevanju spoznala je sčasoma tudi učna uprava na Dunaju veliko svojo zmoto ter je vsaj nekoliko krenila na drugo, boljše pot. Slomšku pa je takratni naučni minister Thun naročal, da stori vse potrebno v izboljšanje narodnega šolstva med Slovenci. Z obudovanja vredno vztrajnostjo in neizmernim trudom se je sedaj Slomšek poprijel najvažnejšega dela, da namreč spiše in sestavi prepotrebne šolske knjige, kakršnih so takrat najbolj pogrešali. Dobro knjigo sestaviti za učence ni ravno prelahko delo dandanes, ko imamo slovenskega gradiva na izbiri; za tiste čase pa je bilo to delo, katero je zamogel pričeti in izvršiti le duševni orjak, kakršen je bil Slomšek. Nove šolske knjige so bile, kakor je dejal nadzornik Rudmaš, pravi lek za slov. šole. Vendar so pa te knjige naletele na odločen odpor pri vseh narodnih nasprotnikih, ki so se bali narodnega probujenja, pa tudi pri domačih, ki o pravem namenu ljudskega šolstva niso imeli niti pojma. Proti Slomšku pa se je zlasti od časa, ko je odstopil minister Thun, pričela huda gonja in neki list v Gradcu prijavil je članek pod zahtevnim: „Slomšek je še škof lavantinski“, v katerem ga radi njegovega narodnega delovanja strastno napada, ter ga imenuje celo veleizdajca in puntarja, kateri bi se bil moral že davno odstaviti. Istotako se mu je z vso odločnostjo uprlo takratno učiteljsko, katero radi preplitve naobraženosti ni umelo in tudi ni moglo umeti Slomškovih dobrih namenov in novih metodičnih zakonov. Tako so se od vseh strani zagnali vanj hudi viharji, pa on, duševni orjak, ni omajal; in da si je bil zadnja leta celo pod policijskim nadzorstvom, tako je vendar zvest ostal svojim načelom do zadnjega diha. Končno se govornik vae navzoče pozivlja, da so po Slomškovem izgledu neumorno delavni, vztrajni in odločni v vsem svojem početju. Kakor on, kojega 100letnico danes na tem prijaznem gričku obhajamo, tako se hočemo tudi mi neustrašeno

boriti za vsestranski napredek in razvoj narodnega šolstva in tako tudi za splošno izboljšanje naroda, katera je pogoj narodnega obstanka; — za čast in slavo domovine in imena slovenskega! To danes tukaj slovesno prisegamo! Slomšek! Tvoj veliki duh pa nas naj v tem težavnem početju krepi in oživlja!

Po končanem govoru pričela se je prosta zabava, katera je bila prav zanimiva. Glasovi Slomškovih pesmi doneči iz čistih gri navzočih pevcev razlegali so se daleč naokrog po bližnji dolini, vmes pa so se vrstili razni uzpodbujajoči govori. Tako je sicer na skromen, pa vendar povsem dostojen način gornjegradske učiteljske društvo proslavilo 100letni spomin za šolstvo in narod prezasluznega Slomška.

Narodno-gospodarske novice.

Pouk o strupeni rosi (peronospora viticola) in o sredstvih proti njej.

(Konec.)

Cene bakrenega vitrijola postajajo vedno višje; priporoča se torej že iz tega vzroka, da naj se za škropljenje ne jemlje več galice, kakor je za uspešno pokončavanje peronospore neobhodno potrebno. Več te snovi, kakor povedano, torej ni treba jemati. Opazovalo se je tudi, da se škropivo od močnejše zmesi listja slabije drži.

Da se zagotovimo, da tekočina ni premočna, da bi listje oškodila — ožgala, — rabimo rudeč lakmusov papir, katerega je dobiti za malo vinarjev v vsaki lekarni. Majhen ozek kosček tega papirja za to poskušnjo zadostuje; ko je škropivo (raztopnina, bakrene galice in apna) zmešano, potopi se tak kosček v tekočino; ako je škropivo dobro pripravljeno, postane rudeč lakmusov papir moder; če pa papir ostane še rudeč, moramo škropivu dodati še apna, ker je v tem slučaju tekočina še kislja in bi kot taka listje oškodila. To sredstvo je tako ceno, priprosto in zanesljivo, da se ga bode gotovo vsak lahko in rad posluževal.

Priporoča se, naj si društva, občine, okraji itd., ki modro galico v svrhu razdelitve svojim udom v večji meri kupujejo, vsebino bakra v galici pri prodajalcih zamajo. Kupovalci naj bi tudi trgovce napotili, da dajo modro galico v tem oziru preiskati; s tem bi se malovredni, z železnim (zelenim) vitrijolom onečiščeni galici, ki se večkrat v trgovini nahajajo, izognili.

Modra galica mora imeti 98 do 99 odstotkov bakra. Čisti material daje lepo, modro tekočino; z železom pomešana galica je zelenkaste barve.

Preiskovanje galice v kakem kemičnem laboratoriju stane okoli 4 krone.

Tekočina se napravi tako: modra galica raztopi se v vodi; v to svrhu dene se galica zvečer pred škropljenjem v vrečico, vrečica obesi se v kad, oziroma v sod, kjer se hoče pripraviti škropivo, tako, da je vrečica pod vodo. Ako bi vrgli galico na dno posode, potrebovala bi dolgo, predno bi se raztopila. Prihodnje jutro zarano doda se apno, raztopljeno in precejeno, tekočina se dobro pomeša, napravi se poskus z lakmusovim papirjem, ter, ako se poskus vjema, more se s škropljenjem pričeti. Pred vsakratnim nalivanjem škropilnice naj se škropivo dobro premeša. Raztopnina naj ne bode starejša, kakor k večjemu dva dni; tekočine, katere se po teden dni hranijo, niso za rabo!

Škropljenje naj se vrši tako, da se poskropijo vsi deli listja in grozdicev enakomerno z fino delujočim pršilcem; za to je seveda potrebna pripravna fino delujoča škropilnica. Nemažno delo trto oškodi! Dobri reči je treba časa! Naj se ne gleda samo na to, da se delo brže, hitro opravi, marveč skrbi naj se, da se dobro poskropi. Zatorej še enkrat! Listje in grozdje se mora popolno in na drobno oprati, da škropivo ostaja na listju, ne da bi kapljalo od njega, kar se zgodi, če škropilnica, oziroma pršilec, meče debele kaplje.

V vinogradih, ki so zasajeni v vrste, vrši se delo seveda hitreje in popolneje, kakor v nerednih nasadih.

Pri škropljenju pred in v ovetu mora se oškropiti grozdni zarod, a po ovetu tudi jagode, ker napada bolezen tudi grozde, kjer povzroča tako imenovane „usnjate jagode“. To se zgodi

posebno rado takrat, ako se je prvo in drugo škropljenje slabo in prepozno izvršilo.

Škropilnice imajo dandanašnji mnogo različnih sestav ali sistemov, izmed katerih je več prav dobrih. V obče dobro so se obnesle prenarodbe Vermorelovega sistema, n. pr. škropilnica „Austrija“, katero izdeluje tvrdka „Brata Nechvile na Dunaju. V. Griesgasse 5“, in koji je cena 36 kron. C. kr. kmetijska družba na Dunaju pošilja te škropilnice, kot podporo kmetijskim in bralnim društvom in občinam za 16 kron komad; oddaje jih tudi za znižane cene po 24 kron.

Mnogokrat najdejo se v porabi hidronete (priproste vrtno škropilnice), ki se pa morajo glede vinogradnega škropljenja zavreči, ker je njih delo malovredno, nepopolno.

Neizmerena škoda, katero je peronospora že povzročila vsled tega, ker so vinogradniki zamudili o pravem času škropiti, bode vinorejcem v svarilo, ter jih dovedi vendar k prepričanju, da se mora smatrati škropljenje proti peronospori med vsemi vinogradskimi opravki kot najvažnejše delo!

Politični pregled.

(Dunajski Čehi) so sklicali dne 29. m. m. velik tabor zunaj Dunaja, na katerem so se sklenili ob navzočnosti nad 3000 Čehov resolucije: na Dunaju je ustanoviti češke ljudske in meščanske šole na občinske stroške, potem češke srednje, obrtne in trgovske šole na državne stroške v razmerju češkega prebivalstva na Dunaju. Obstoječi Komenski-jevi šoli se mora podeliti pravica javnosti.

(Čehi proti nemškemu državnemu jeziku.) Naši bratje Čehi se izvrstno organizirajo proti državnemu nemškemu jeziku. Sklicujejo tabore in shode za shodom, kjer neustrašeno protestujejo proti nakani proglasiti nemščino za državni jezik. „Lidove Noviny“ pišejo: „Če bodo Nemci vedno s to svojo neopravičeno zahtevo stopali na dan, kažejo s tem le, da hočejo slovanske narode izzivati. Oni mislijo s tem postaviti jez za svoje zahteve, a se bodo bridko varali. Kajti, kolikor več bodo slovanske narode stiskali, toliko močnejše se bode vzbujala zavest, da tvorijo v Avstriji Slovani večino. Slovani imajo torej pravico zahtevati, da se na Dunaju na nje kot na večino ozirajo. Če se Nemci sklicujejo na brate v Nemčiji, je to sredstvo, ki nas ne straši. Hočejo li Nemci še nadalje klicati po nemškem državnem jeziku, je to njihova stvar. Ko bode češki narod uvidel, da nemška manjšina ošabno zavrača češko skromnost in zadovoljivost z ravnopravnostjo, bode svoj program popravil in skrbel, da se njegova večina v deželah češke krone do cela uveljavi in da se bode popravljeni program z vso brezobzirnostjo izvrševal. Ako bi nemške manjšine še le tedaj priznavale sedanjo odklonjeno ravnopravnost, ne bode hoteli mi o tem ničesar vedeti. Pohlepnost nemške manjšine pospešuje to preustrojenje.“

(Ogri in nemški armadni jezik.) Zgodilo se je, da je neki mažarski urad zavrnil nemški dopis vojni upravi. Vsled tega je ogrsko zunanje ministerstvo razsodilo, da morajo vsi uradi na Ogrskem sprejemati nemške dopise od vojaških oblastev ter jih tudi nemško reševati. Mi nikakor ne odobrujemo te naredbe, ker kakor od slovanskih občin, se tudi od mažarskih ne more zahtevati, da bi imele povsod nemščine zmognih uradnikov.

(Iz Boene v Sibirijo) se vrši nenavadno veliko izselitev. V zadnjih 14 dneh je dobila bosanska vlada 600 prošenj za potne liste v Sibirijo.

(Gališki deželni zbor) se skliče baje od 10. do 15. septembra t. l.

(Poroka srbskega kralja Aleksandra) z vdovo Drago Mašin vršila se bo prihodnje nedeljo. Govori se, da bodo pri tej priliki pomiloščeni še ostali politični kaznenci. Dosedanjega predstojnika v Belgradu, ki je kot Milanov pristaš lansko leto aretoval na stotine oseb zaradi veleizdajstva, je kralj Aleksander odstavil. Sekcijski načelnik v vojnem ministerstvu Štefanović in belgrajski poveljnik general Glukić sta kot Milanova privrženca vmirovljena. Bivši kralj Milan je baje pisal nekemu prijatelju, da bo na dan sinove poroke v Belgradu, tudi če bi moral biti aretovan.

Vsem velečenjenim prijateljem in
znancom, pri katerih se nisem mogel
pri odhodu v Ljubljano osebno postoriti,
kličem tem potom prisrčni „Na zdar!“
do svidenja.

Dr. Alojzij Praunseis.

(304) **Prodajalko** 3-3

izurjeno v trgovini z manufakturnim in specerij-
skim blagom ter zanesljivo v računanju, sprejme
Fran Ks. Grebenc, Velike Lašče (Kranjsko).

Pivovarna Žalec
priporoča
častiti duhovščini, plemenitašem, ve-
ljakom in slavnemu občinstvu svoje
(250) 10-10 izborna

cesarsko pivo.

Dobiva se po najnižji ceni samo
v steklenicah.
Naročila naj se blagovoljno pošiljati na
pivovarno v Žalcu
Savinjska dolina.

Velika razprodaja
pri
Adalbertu Globočniku
v Žalcu
se prične dne 15. julija t. l.
V mnogobrojen obisk se priporoča
z velespoštovanjem
(287) 6-5 **Adalbert Globočnik.**

Svoji k svojim!

ANTON KOLENC
trgovec v Celju
v „Narodnem domu“ in „pri kroni“
priporoča častiti duhovščini in slavnemu
občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega
pecerijskega blaga
po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na
debelo in drobno.

Naznanjam, da kupujem tudi letos, kakor
vsako leto vsakovrstne cvetke, rastline in ko-
reninice lepo v senci posušene, da lepo zeleno
barvo obdrže, po najvišjih cenah. Kakor: bez-
govno gobo, kamillce, tisočrože, malisno štupo,
lipovo cvetje, sploh vse rastline, cvetke in ko-
reninice; tudi kupim vsake vrste deželnih pri-
delkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo,
proso, konoplje, laneno seme in ržene rožičke.
Ob času vsako sadje, vse deželne pridelke po
najvišjih cenah. Vzamem tudi še ližol vsake
vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in
kuretino. Kupim tudi suhe gobe, orehe,
česplje, hruške, itd., vse po najvišjih cenah.
Častitim gg. duhovnikom naznanjam, da imam
vsakovrstne pristno čebelno-voščene sveče
v zalogi.

**Kupujem zgodnji kakor
tudi pozni hmelj.**

„Kmetijska zadruga v Žalcu“ naznanja
vsem onim kmetovalcem, kateri še niso njeni
udje, da se dobi umetni gnoj, kompost in to-
maževa žindra, kakor živinska sol, pri **Anton
Kolencu**, trgovcu v „Narod. domu“ v Celju,
kam r se naj obrnejo nendi zadruga.

„Kmetijska zadruga za Spodnještajarsko“
vknjiž. zadruga z omejenim poročtvom v Žalcu.

Svoji k svojim!

Garantirano nestrupeno
BARVO
za ročno in priprosto barvanje volne, svile,
bombaža in platna ter obledene obleke itd., itd.,
prodaja in razpošilja
Josip Matič v Celju.

Služba **okrožnega zdravnika**
za
zdravniško okrožje celjske okolice
se razpiše s trminom do 22. avgusta tega leta. Stalna
plača 1200 kron na leto. Služba se ima nastopiti s prvim
novemb-om t. l. Po dogovoru tudi poprej. Znanje slo-
venskega jezika neobhodno potrebno. Prošnje naj se
pošiljajo zdravstvenemu okrožnemu odboru „okolice
(303) 3-3 celjske“.

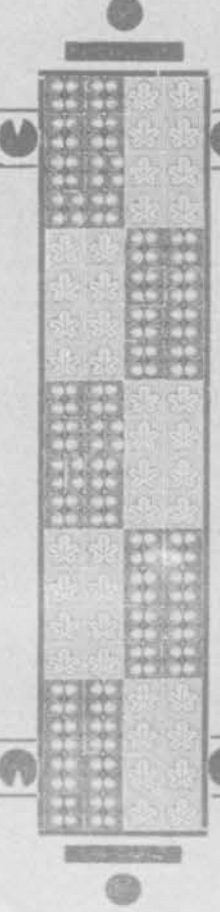
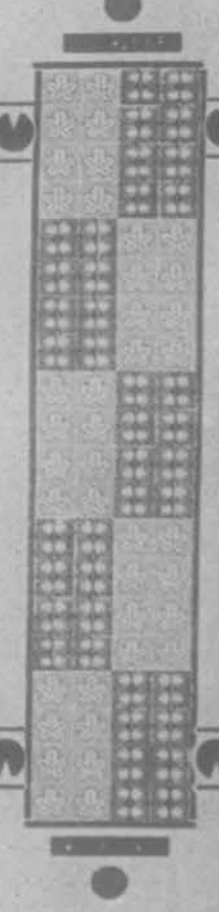
Hidravlične stiskalnice
najnovejšega izdelka za vino
in sadni most v velikem
razmerju.
Največja pridelovalnost,
iztisne največ mošta, hitro
delo, priprosta in lahka
strežba.
Ročne stiskalnice
za grozdje in sadje,
ter grozdni in sadni
mlini kakor popolne
priprave za naprav-
ljanje mošta stalne
in vozeče izdelujejo
ter razpošiljajo pod
jamstvom posebnosti v najnovejših, najboljših, in odli-
kovanih skušanih konstrukcijah
Th. Mayfart & Co.
c. kr. priv. tovarne poljedelskih strojev, livarne železa
in parne kovačnice.
Dunaj, II/1 Taborstrasse Nr. 71.
Obsežni katalogi in priznana pisanja brezplačno.
Želi se zastopnikov in preprodajalcev.

Dr. ANTON SCHWAB
distriktni zdravnik na Vranskem
naselil se je z dnem 1. avgusta 1900 stalno kot
zobozdravnik in praktični zdravnik
v Celju
ter ordinuje vsak dan od 8.—11. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne
(315) 3-2 **Ringstrasse št. 9.**

Cenejše kot povsod drugod! Najlepše delo!
IVAN KULLICH, kamnosek
(277) 5-5 Celje-Gaberje št. 6
priporoča po najnižjih cenah vse vrste nagrobnih spomenikov in plošč za pokritje
grobov iz črnega švedskega, nemškega, češkega in štajarskega granita, dyorita in suenita
nadalje vse vrste marmorja in pesnatega kamnja. Prevzame cerkvene stavbe, altarje
in obhajilne mize (klopi). Stopnice in vsa v stavbeno stroko spadajoča kamnoseška
in podobarska dela. Poprave ter nagrobni nasipi v najlepši izvršbi.
Izdelovanje cementnih stopnic! Zaloga nagrobnih in drugih spomenikov!

Peter Majdič
trgovina z železnino „MEFKUR“
Celje, Graške ulice št. 12
priporoča različne poljedelske stroje priznane najboljšega izdelka
kakor: mlatilnice, slamoreznice, čistilnice za žito, mline za
žito vejati, stiskalnice za sadje in grozdje itd.
Vedno velika zaloga cementa, najboljšega gornještajarskega
železa, stavbenih potrebščin, traverz, okovov, samokolnic,
poljskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov, peči in sploh
vsega v to stroko spadajočega blaga.
Slavno občinstvo vabimo najljubše, si pri priliki ogledati
našo trgovino in zalogo.
Cene nizke. Pestrežba točna.

iz Etter-jevega sadnega soka, sadno pijačo. sadnega vina.
10 litrov sadnega soka, ki se brez vsake druge pri-
mesi zmeša s 100 do 130 litri navadne vode, daja po
naravnem vrenju 110 do 140 litrov čvrstega, čistega, okrepčujočega
Dobiva se v Mokronogu pri Marji-Sibili, v Galiciji pri Francu Senici, v Celju pri Jos. Pollanetu, v Mariboru pri Gotfridu Ketzu, v Oplotnici pri Alojzu Wallandu,
(285) 20-14 v Konjicah pri M. Ogorevcu in v Poljčanah pri Karolu Simma.

Južno-štajerska hranilnica v Celju v „Narodnem domu“

za katero jamčijo okraji: Sevnica, Gornjigrad, Šoštanj, Vransko in Šmarje pri Jelšah za popolno varnost vlog in za njihovo po pravih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, obrestuje hranilne vloge po 4% in pripisuje obresti poluletno h kapitalu, ter plačuje rentni davek hranilnica sama in ga ne odteguje vlagateljem, tako, da dobé isti popolnoma nad 4% obresti letno.

Izposojuje na zemljiško varnost po 5%.

*Hranilnica posluje s strankami
vsak torek in petek dopoldne.*

Priporoča se ta zavod staršem, varuhom in kuratorjem, da tam vlagajo denarje svojih varovancev in oskrbovancev in taisto zahtevajo pri varstvenih sodiščih.